„צופר" בשנית

„גליון זה („צופר", עתון תלמידים, פברואר 1951) עומד בסימן הקמתה של מועצת תלמידי ישראל. כשייכתבו, במירוץ הזמן, תולדותיה של זו, אי אפשר יהיה להתעלם מן התפקיד המכריע, אותו מילא „צופר" בעיצוב דמיתה ובהקמתה של מוע־צה זו".

שוב חוזר „צופר" לדון בבעיות החשי־בות בעיניו, בצורה גלויה, כדרכו: מדוע „בעיות הלימודים התיכוניים אינן נראות חשובות למדי, לגבי הצבור והעתונות, עד כדי דיון פומבי בהן"? הבעיה החשובה השניה: „שכר הלימוד הגבוה עד אין ערוך". כדי ליצור לחץ ציבורי—תלמידי בעניינים אלה חושב „צופר", כי יש צורך לארגן את תלמידי בתי הספר התיכוניים. את יום ה־2 לינואר 1951 מציין העתון כיום היסטורי: ביום זה נוסדה הלישכה המרכזית של תלמידי ישראל. מועצות תל־מידים, שיוקמו בבתי הספר, תטפלנה בבעיות שכר הלימוד ותכנית הלימודים. וגם שעשו־עים: תחרויות בכדורסל, שחמט, הרצאות וסימפוזיונים ספרותיים בקנה מידה עירוני.

שלימת הבנות. אלו הן המטרות הניצבות בפני התלמידים. האם נושאים כו־לם בעול, האם מוכנים הם למאמץ? העתון מעריך את מאמציהם של בתי הספר: „אם תתנער „הרצליה" מאדישותה...", ריחוקו ממרכז העיר (בית חינוך תיכון)... מרחיקים אותו משאר בתי הספר...", „תלמידי „מכס פין" גילו פעילות ניכרת...", „השליטה המו־חלטת של הבנות בסמינר „לוינסקי" גורמת... חוסר פעילות ארגונית...", „ביה"ס התיכון למסחר מצטיין במועצת תלמידים מוכרת, המעיזה לפעול ממשית...". אבל בבית הספר התיכון העירוני משותקים התלמידים בגלל הנהלת בית־הספר, הידועה ברודנות תמי־דית כלפי התלמידים". מועצת התלמידים במוסד הזה פוזרה על שהתנגדה לגירוש תלמיד (הסיבה: עגידת סמל הצופים), אך תבריה נשארו בלשכת התלמידים וימשיכו להלחם לזכויות התלמיד. נראה שהמועצה בבית הספר „שלוחה" פועלת לשביעות רצונם של התלמידים והמורים, כאחד.

בודהא וחממלוכים. אחרי דיון בבעיות ארגוניות, דן העתון גם בתכנית הלימודים. וכאן מגיע העתון להכרה: „המ־צב הוא מגוחך עד להתריד" בלמודי ההיס־טוריה. התלמיד מרבה ללמוד על יבשת אירופה ואילו „על אודות היבשת, שארצו מצויה בה" אינו יודע רבות. לגבי התלמיד הישראלי מהזים „בודהא, קונפוציוס ולאו טסי חידת ספינכס". יש כאלה המכירים את גינגיס חאן מן הספרות, הסרטים ועוד „אך באטו חאן וטימור לנק איש, לגביו, אלא שמות מוזרים וקשי בטוי" ואם אפש־לסלוח לבורות הגמורה בהיסטוריה עולמית, איך תסולח בורות כ„ידיעת תולדות הארץ מצטמצמות לתקופה, שבין הכיבוש העברי ועד לתחימת המשנה". וכל זה שעה ש„שעות למוד יקרות מתבזבזות על תול־דות הגולה — חומר הרחוק מלבו של התלמיד, כריחוקו הגיאוגרפי והתרבותי מגיסאות פולין. חסר לו הקניין הלאומי היסודי: הכרת תולדות הארץ. התלמיד חייב לדעת, כי ארץ זו נכבשה אי־פעם ע„י המוסלמים, כי פרחה בה תרבות ער־בית, כי קמו בה אישים גדולים כצלאח־אד־דין ואחרים, כי נכבשה ע„י המונגולים והסלג'וקים, כי הוקמה בה ממלכה צלב־נית וכי עמדה זמן רב תחת שלטון הממ־לוכים ולבסוף נבנעה בפני העותמנים".

היסטוריה משעממת. „תולדות המרחב — מוסיף הצופר להתריע — מת־עלמים ממנו באופנים שונים: או שהוא נלמד בכתה ו' עממית שעה שאין אפשרות להרחבה מרובה, או שבתחילת החמישית עוברים עליו התלמידים בשלוש ארבע הרצ־אות שטחיות. התוצאה היא, ששעה שה־תלמידים יודעים משהו על השושלת ההבס־בורגית, אין הם יודעים מאומה על השושלת המצרית או על תולדות שומר ואכד".

לדעת אנשי הצופר, מתחלק העולם לא הדברים החיוביים, כגון התוויית דרך לעתיד או פתיחת מוצא חדש ואופקים חדשים. לכן אומר הוא: „על־ידי ריפורמה זו נוכל להציל את תלמידינו משקיעת יתר באותו בוץ לבנטיני וללמד אותם ולהכשירם לק־ראת האורינטציה האסיאתית של מדינתנו".

אין כניסה לגויים. גם מן הספרות העברית אין אנשי „צופר" נהנים, הספרות בעיניהם „בליל תערובת של ביאליק ומאפ„ו בתוספת סמולנסקין, י. ל. פרץ, מנדלי ועוד". ובשעה שהלמודים מתרכזים בספ־רות העברית „כמעט ואיננו יודעים מאומה (חוץ מן הקריאה העצמית, כמובן) על שקספיר, גיתה, שילר, היינה, פושקין, שלי, איבסן, טולסטוי, בלזק, פלובר ועוד רבים, שמשום־מה אין לומדים אותם בביה„ס התיכוני". התלמידים באים אל מוריהם וח־פצים לשפוך לפניהם את תרעומותיהם, למ־צוא הבנה ועזרה ובמה הם זוכים? „בגינוי על אי מציאות הרגש הפטריוטי בנפשו. ועל היותו „גוי", מתבולל", „סולד ברוח עמו שלו". „קודם כל יש ללמוד את הסופ־רים שלנו" — עונה המורה לתלמיד המקשן.

אבל התלמידים אינם מסכימים כלל לה־נחה, כי סופרים אלה הם שלהם: „קידם כל, יש לפקפק בדבר היות סופרים אלה „שלנו", כי אותו מתנה סופרים המונה את ביאליק ואת מנדלי, ואת כל שאר סופרי הגולה כסמולנסקין, י. ל. פרץ ועוד. אין הוא יכול להשתייך לנו ואין אנו יכולים להכירו כשלנו... כי מה לנו ולשירי בית המדרש של ביאליק, ול„מתמיד" שלו?"

אולם נראה שמחלקת החינוך אינה מת־חשבת ברצון התלמידים: לא מכבר נודע שהתלמידים יצטרכו להבחן גם בפירושי רש„י.

להקת „סוליסטי די רומא"
ע„ח תרבות, דביזים

6 פרופסורים, 6 דוצנטים

דבר, שלא הבינה התזמורת הישראלית, הבינו האיטלקים. „סוליסטי די רומא", הלהקה המצוינת והמפורסמת בעולם כולו, העורכת עתה את סיוריה, מגישה תבניות, שכולן מוסיקה איטלקית. איטליה, ערש המוסיקה, איננה זקוקה לפרסומת זו, אך הפעם יזהי מדיניות ייצוא מאורגנת. ולנגן כך, לבצע יצירות עתיקות ומודרניות כאחת, כשם שעושים זאת 14 „הוירטואוזים מרומא", הוא כבוד אפילו לתרבות האיטל־קית.

בשבוע הבא, יבואו לארץ המנגנים הללו ויערכו כמה קונצרטים בפני הקהל הישראלי בשלוש הערים. ביום רביעי הבא יתקיים באולם „הבימה" הקונצרט הראשון, ואופיו הרשמי יהיה כעין „מתנת רומא לתל אביב", שכן משמשת להקה מוסיקלית זו שגריר אמנותי, רשמי למחצה, של איטליה (ולכן מוכנים האיטלקים לשאת בהפסדי הוזיזים, שיכוסו ודאי, על ידי תמיכה מן הבית).

היה זה מאסטרו ראנטו פאסאנו (בתמונה: רביעי מצד ימין), המנצח, המו־סיקולוג והפסנתרן הגודע, שיסד את חבר המנגנים הזה, לפני כמה שנים. פאסאנו הגיע למסקנה, כי לאחר המלחמה צריכה איטליה לשגר לעולם את סחורתה הטובה ביותר, המיוחדת לה — המוסיקה. „זהו חלק מן השיקום הרוחני", חשב פאסאנו. הוא בחר את טובי המנגנים, בכלים שונים, וכך קמה התזמורת הקטנה, שנודעה כיום בשמה „סוליסטי די רומא" או „וירטואוזי די רומא". כל אחד מהמנגנים הללו היא אמן בעל שעור קומה בפני עצמו. לדוגמה: אחו משני הצ'ליסטים הוא מסימו אמפיתיאטרוף, וירטואוז מפורסם (ששי מצד שמאל) ואילו מנגנת הצ'מבלו, אורנללה פוליטי סאנטו־ליקוידו, היא סוליסטית מפורסמת בחיי המוסיקה באירופה ופרופיסור לפסנתר בקונסרבטוריון ברומא.

סיורם של הסוליסטים מרומא, לפני כהדשיים, באמריקה ואנגליה, הוכתר בנצ־חון רב. „להקה המשיגה את פסגת השלמות בביצוע", „משהו מובחר, כל מוסיקאי ובפרט בעל מקצוע בשטח הקאמרי, חייב לשמעה" — כתבו המבקרים.

אנשי התזמורת „סוליסטי די רומא" (מלבד השלשה שהוזכרו לעיל): לאוניג'י פרו, ארמנדו גרמגנה, אדמונדו מאלאנוטטה, רמי פרינציפה, אלברטו פולטרונירי, רנטו רואוטולו, פרוצ'יו סקליה, ויטוריו פאאל, רנצו סאבאטיני, טיטו ברטלי, ופסואלה ריספולי. בין 14 המוסיקאים האלה נמצאים ששה דוצנטים, ששה פרופסורים, שכולם בעת ובעונה אחת גם סוליסטים. אם לדון על פי התמונה. הרי פולטונירי הוא הענו שביניהם: בשעת הצילום התחבא מאחורי גבו של הצ'ליסט.

תשבץ מס. 55

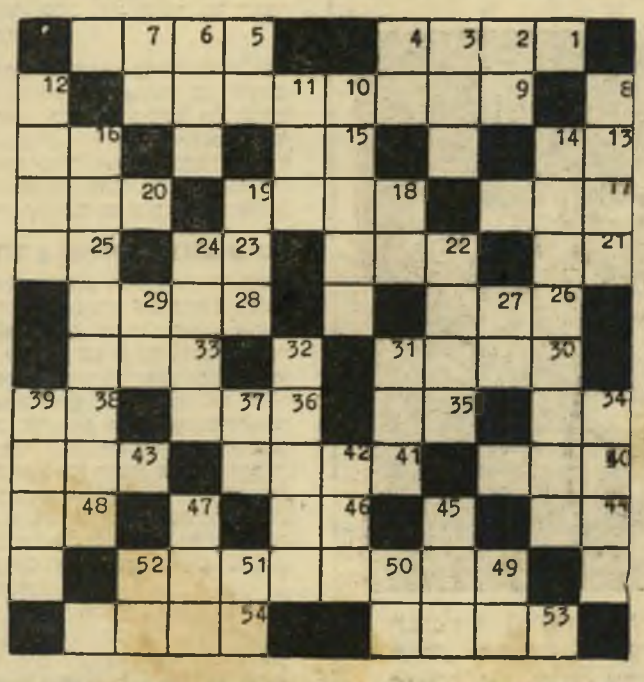

מאוזן: 1) נשגב; 5) קריאת הדורכים בגת; 9) אייך; 13) מלת שלילה; 15) יין גפן; 16) אליל; 17) מיסה; 18) פגר ממולא; 20) פרי העץ להשחה; 21) אמו־נה 22) מדינה באמריקה הדרומית; 23) משכן האהבה; 25) שר; 26) ממהר; 28) קומפוזיטור יהודי החי בשוייץ; 30) מכ־סה את כנפי האוזים, 33) הדובה הגדולה; 34) אותו משאיר הבורח; 35) מידת חרו־בים; 36) נמשך בעקבות המחרשה; 38) ידין עמו (ברכת יעקב); 40) ניצב לערב; 41) חברו של הארון־אל־ראשיד; 43) בלי־סה; 44) 9X9; 46) סה; 48) תו בסולם; 49) מחזה נודע מאת שאו; 53) קריאה במחצבה; 45) מוביל חלב.

מאונך: 2) גאה; 3) ישמח לבב אנוש; 4) בזמן ההוא; 5) קח!; 6) ערש התרבות האירופית; 7) אבן יקרה; 8) חבל ארץ פורה; 10) ריח נעים; 11) פילוסוף גרמני; 12) מאכל הפרות; 14) מלך פרס ומדי (נחמיה ב'); 16) מולדתו של אברהם; 18) אבי העגל; 19) עליו עונה ישו; 22) גרב; 24) בעל האתון המפורסמת; 27) מחבר „העזרב"; 29) קריאת צער; 31) באמצעותו מתרבה הפ־טריה; 32) אחד הבנינים; 34) מצוי במטה; 37) קצהו של אולר; 39) מחיר הבכורה; 42) גבר צעיר; 45) נמצאת בקסת; 47) כלי אורגים; 49) מין אקדח; 50) מול; 51) גיל חופה; 52) עיר הכהנים ביהודה.

פתרון תשבץ מס. 54

מאוזן: 1) מעקב 5) צעקה 9) בן גוריון; 13) ער; 15) יש; 16) פד; 17) נשש; 18) צועד; 20) פאר; 21) לו; 22) גדל; 23) רק; 25) הס; 26) תקן; 28) כבשן; 30) רבוי; 33) צרך; 34) הב; 35) זר; 36) ענן; 38) רם; 40) שיא; 41) ארשת; 43) ציץ; 44) גם; 46) חי; 48) תו; 49) נתיב החלב; 53) קרים; 54) גליל.

מאונך: 2) עב; 3) קנה; 4) בב; 5) צי; 6) עור; 7) קן; 8) מעגל; 10) ויולה; 11) רשע; 12) מדרס; 14) רשות רבים; 16) פאה נכרית; 18) צד; 19) דרך; 22) גנוז; 24) קבצן; 27) קב; 29) שר; 31) יראו; 32) תעשיה; 34) השגה; 37) גת; 39) מצור; 42) רחב; 45) שתי; 47) חלל; 49) נר; 50) ים; 51) חג; 52) בי.